

ACC. N:R. 2000

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: DALARNA Upptecknat av: Kjerstin Hård af

Härad: _____ Adress: Segestad

Socken: _____ Berättat av: _____

Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Uppteckningen rör _____

Tull - Bina

1-4

Skiv endast på denna sida!

H Sid

2000 2000

Kvintessens Hand af Självskild.

Troll-Pina.LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

~~Vem var hon?~~ Frågade man 20-åriga torparen Jonas från
Terrängen, ^{vem Troll-Pina var} på svarade han att "Troll-Pina" gick omkring med skugg-
spel från den ena byn till den andra och "att ho' spädd' i
hadd' mycke' för sej, så de' sig underligt ut om' käringa." -
Träffade man en gumma på vägen, hejdade henne och sporde,
så sade hon väl ibland att hon inte visste om någon Troll-
Pina, utan att hon gick och "böna".³ Men stundom kunde
man också få ett annat svar.

På klappbron vid Lyttijön stodo en dag två gummor
och klappade kläder. En ^{av} dem visste godt beked.³ Det spelade
i munspjörne på sextiåringen, då hon påminnte sig sin ungdom
och Troll-Pina... På den tiden var det annat ~~st~~ bland ungdomen
Jonas Linderson, Terrängen, Långbanshyttan. ³ gå i brönburet. ³ Emma
Jonsson, Långbanshyttan.

4 sidor

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

vid Långbanshyttan och Långbansvände. "De' va' roligt me' den där
 Troll-Bina di kalla'na." Sabina hette hon för reiten. ^{Hon var} född
 vid Långbansvände och gifte sig med Petter Vikar och bodde som
 enka på "Vitmåsen" lite opp i skogen vid Långbansvände. "Ja,
 de' kan alle hända att de' va' roligt. Hon va' den som kunde
 muntre opp, aka' ja' säga." Mämiskan sag föresten ut som
 vanligt folk, kvarken vacker eller ful, liten, bred och mörk.
 Och Hölst-Bina kallade de henne som öknamn. Hon gick om
 kring från gård till gård - det var så där vid mitten och slutet
^{av} 1860-talet - med sitt skuggspel, som hon själv ^{av} klippit ^{av} tyg,
 och satte upp ett lakan och lät dockorna dansa. Ibland då hon
 knackade på, blev hon instäppt, ibland inte. Barnen och
 ungdomen tyckte mycket om henne. Och ungdom tog hon
 också emot hemma hos sig i "Vitmåsen", i sin lilla stuga på
 två rum och kök. Där hade gumman varit många gånger, då
 hon var en sexton, sjutton år. "De' va' roligt, kan en säga." Då
 visade hon skuggspelet, och lakanet var hennes som Gustaf

och sjöng. Och dockorna dansade. Ibland sjöng också Bina ~~gjätt~~
Ty god röst hade hon. Hon sjöng då alla visor och låtar som
gingo i trakten. Och vaber också, och ungdomen dansade i de
två rummen och köket. Men så var det en och annan som ville
veta sitt öde. Den spädde Bina i kort eller kaffe. "I allteftersom
de' forma' sej, så fick man veta". Och ibland lyckades det, ibland
inte. Men inte alls hade Bina haft näst elakt för sig, fastän
många tyckte det såj underligt ut och det gick svårt tal om
honne.

Ja, nog gick det svårt tal om Troll-Bina. Det visste
hushållerskan på gården vid Skyttjör³. Hon berättar hur Troll-Bina
pratade med korten, då hon var ensam. Hon både talade och
svarade. Och sant hade hon då späte åt henne. Med människors
kunde hon göra alldeles som hon ville. "Så bli kär i en kär
å stälde så att ho' fick honom", och många barn ^{hade} fick hon. Men
lyckligt ~~blev~~ det inte." Och alltid var hon ute i bygden, aldrig hemma.

³ Sofie Jansson, 87 år, från Långbanhyttan, nu borade i Filipstad.

En dag skulle hon baka en ästost - hon hade tes hos tjeu gården -
och gick bort och lät grytan stå kvar i spisen. Och hennes
ungata pojke, en liten en, 'gick upp i grytan' och vätte den ~~öfver~~
sij. När så Bina kom hem, låg pojken död under grytan.

Strax efter hände det, då pojken inte var begravd en gång,
att Bina varit borta i Långbanshyttan och skulle gå hem
till "Hvitmösen". Det var en kväll. Hon hade redan van-
drat ett långt stycke, då hon kom till en häck, som hon vis-
te gå ~~över~~ ^{över}. Men här blef hon tvungen att stanna, ty öfver
häcken stod ett skuggspel, och skuggbilderna dansade så, att hon
inte kunde komma fram. Så märte hon då gå tillbaka. Och
hon gick till rimhjuden mellan Långbanshyttan och Långbanisunde.
Men den natten då hon stannade där, jämrade hon sig så, att det
var spöiskt att höra. - An kunnare ting visste huskällerbarn berättat.
Jag stannar här. - Hvem var Troll-Bina?

Reuter Härd af Legentad.